

ПРОФЕСИОНАЛНАТА ПОДГОТОВКА НА СТУДЕНТИТЕ – БЪДЕЩИ УЧИТЕЛИ

Галина Русева Лечева

Русенски университет „Ангел Кънчев“, Филиал гр. Силистра

PROFESSIONAL TRAINING TO THE STUDENTS – FUTURE TEACHERS

Galina Ruseva Lecheva

“Angel Kanchev” University of Ruse, Silistra Branch

Abstract: *Competences for integrated interdisciplinary interaction should be built in future teacher students. Learning tasks should stimulate critical thinking, teamwork, creativity, ENTREPRENEURSHIP, emotional intelligence. They must be able to make decisions for action in various non-standard situations.*

Keywords: *profession, teacher, competences, ISCED, ISO*

Литературните явления и литературното образование

Британският музей съхранява библиотеката на Ашурбанипал, владетел на Ниневия, където между глинени плочки, изписани с гъсто клинообразно писмо, са систематизирани описи-каталози на съчиненията, съставляващи книжовното съкровище на владетеля. Тези списъци са полезни като показатели за характера и съдържанието на много, изчезнали днес, асировавилонски съчинения.

При древните египтяни, известни днес с прецизността си в административната кореспонденция, такива каталози липсват, макар и да има проверени доказателства за съществуването на публични библиотеки в древноегипетско време.

Древните евреи и индийци, които имат запазени образци за разработки в почти всички дялове на съвременното познание, нямат текстове, наподобяващи литературна история и образование. В липсата им има логика: народи, които са убедени в божествения произход на книжнината, няма как да се интересуват от литературна история и образование.

Не е оправдано да търсим литературна история/образование в епохата на античността – елинска и римска, заради спецификата на този тип книжовност. Митологията в литературата признава само един извор на книжовност – божественият пантеон. При елините Аполон и музите покровителстват поезията и изкуството. Поетите са техни оръдия, по-скоро боговдъхновени човеци, които прокламират сред смъртните божественото начало. Същата зависимост съществува при старозаветните еврейски пророци и индийските мъдреци (rishi).

С еманципацията на философията и науката, елинската Картина за свят се рационализира. „Прераждането“ на елинизма през епохата на Европейския ренесанс, приближава тази епоха до съвременното схващане за литературните явления. Писаното слово (letera – от лат. „буква“) е запазило „Коментариите“ на Омировия епос от Комитас (работил в Magna aula в Константинопол) и „Поетика“-та на Аристотел. От римската литература е запазено

Хорациевото съчинение „За поетическото изкуство“ (Q. Horatii Flacci *Ars Poetica*). На римляните дължим популярните днес термини: „литература“ и „литератор“, буквални преводи на гръцките „граматика“ и „граматик“. Интересна е семантичната динамика на тези думи – в средновековната българска литература книжовниците са „граматици“. Граматиците преписват и превеждат боговдъхновените книги в скрипториите. Често прибавят своята гледна точка по съдържанието на превеждания текст и така поставят основите на оригиналната старобългарска литература.

Литература е за-писаното слово. Според Иван Шишманов „Литератор не е човекът, занимаващ се с писане - съвременният писател или литературен критик, журналист и т.н., а човекът преподаващ четмо и писмо“ – днешният начален учител. Съвременният гимназиален учител по Литература и университетският преподавател са литерат(и). Разграничението между литератор и литерат изчезва от езика ни в началото на XIX век ¹.

„В най-общ смисъл с понятието „литература“ се назовават всички писани текстове“ пише доц. Т. Тенева², и е логично образователната цел да бъде дефинирана като създаване на умения за разчитане на словесни продукти.

В „Методика на литературното образование“³, която концентрира натрупания опит на „литератите“ в края на XX век, проф. Румяна Йовева задава понятието „литературнообразователен дискурс“, защото дискурсът насочва към обекта на изучаване, към целта на обучението, което трябва да образова, към начина, по който се осъществява педагогическото взаимодействие в релацията учител-ученик.

В своите „Технологии...“⁴, когато споделя преживяванията си от проведения експеримент с ученици от Силистра (имах привилегията да наблюдавам серията уроци), Пазарджик и Ловеч, проф. Р. Радев пише, че на въпроса: „С какво искате да Ви погальят – с ум или с ръка?“, учениците неизменно отговаряли (ха) „с ум“, „Сякаш нечия ръка беше пропуснала да ги погали“. И после като древен мъдрец продължава „...литературното обучение у нас все още търси тази ръка, за да се срещнат сетивното и интелектуалното там, където ухае на обич“.

В учебника по Литература за 11. клас (по „остарялото“ вече учебно съдържание – 2005 г., изд. Кръгзор) проф. Вл. Атанасов (един Министър на образованието) и проф. Д. Добрев (един Ректор на висше педагогическо училище) обещава на своите читатели - единадесетокласници приключенията на българското слово, обещава срещи на култури и светове, но не обещава отговори, защото образованието чрез литература трябва да изгражда трансверсални компетенции чрез словото-приключение. А приключението е поредица от преодоляване на препятствия в търсене на по-знанието, поредица от преживявания при у-знаването, раждане и преодоляване на съмнения, и като резултат – сътворяването на своя собствена концепция за случилото се, разказано от гледната точка на автора на изучавания текст.

Така с „разчитането на словесния продукт“ чрез „литературнообразователния дискурс“ читателят ученик и/или студент съпреживява „картината на свят“, сътворена от текста. Де факто всеки един от участниците в този дискурс на разчитането създава свой нов свят – свой житейски модел за подражание, рожба на собствения му интелект, погалан от собствените му сетива.

Преходът от знание към компетентностен подход

Моята експертиза е Методика на литературното обучение. Тя (експертизата) ме поставя в граничната зона между Филологията и Педагогиката. Затова настоящият текст търси релациите

¹ Шишманов, Ив. Опити за обяснения на литературните явления с особен оглед към образователния фактор. В: Избрани съчинения. Том 2. БАН. С., 1966. [с. 301]

² Тенева, Т. Урокът по литература 1.-12. клас. Методология и методика. УИ „Еп. Константин Преславски“. Шумен. 2005. [с. 16.]

³ Йовева, Р. Методика на литературното образование. УИ „Еп. Константин Преславски“. Шумен. 2000. [с.14]

⁴ Радев, Р. Технологии на методите в обучението по литература. Славена. Варна. 2015.[с. 7]

между двете научни области, ползвайки за фундамент нормативната база, обслужваща подготовката на учители (конкретно по Български език и литература).

Според доклад на Юнеско „все по-често на предприемачите е нужна не квалификация, която от гледната им точка се асоциира с умения за осъществяване на едни или други операции от материален характер, а компетентност, която се разглежда като своего рода коктейл от навици, свойствени на всеки индивид, които съчетават квалификация в строгия смисъл на думата, социално поведение, способност за работа в група, инициативност и любов към риска”.

„Постигнатите резултати на изхода на обучението са основните изграждащи блокове на Болонския пакет от образователни реформи” – гласи Комюникето от срещата на министрите, отговарящи за висшето образование, на страните участнички в процеса Болоня, от срещата им в Лондон през май 2007. Този методологичен подход променя образователния модел като отмества вниманието от преподавателя и насочва същото към конкретните резултати на обучаващите се.

Новата образователна парадигма поражда редица въпроси, свързани с приложимостта на един или повече подходи в образованието и по-конкретно за „единствеността” или „съвместимостта” на КП с други подходи, а също за конкретно определяне на тяхното предназначение и „сфери на влияние” в образованието.

Спрямо целите, и съответстващите им резултати, най-приложими са когнитивният, развиващият, компетентностният и културологичният подходи, докато спрямо съдържанието и организацията на образованието – ситуативният, алгоритмичният, личностно-ориентираният и др. подходи.

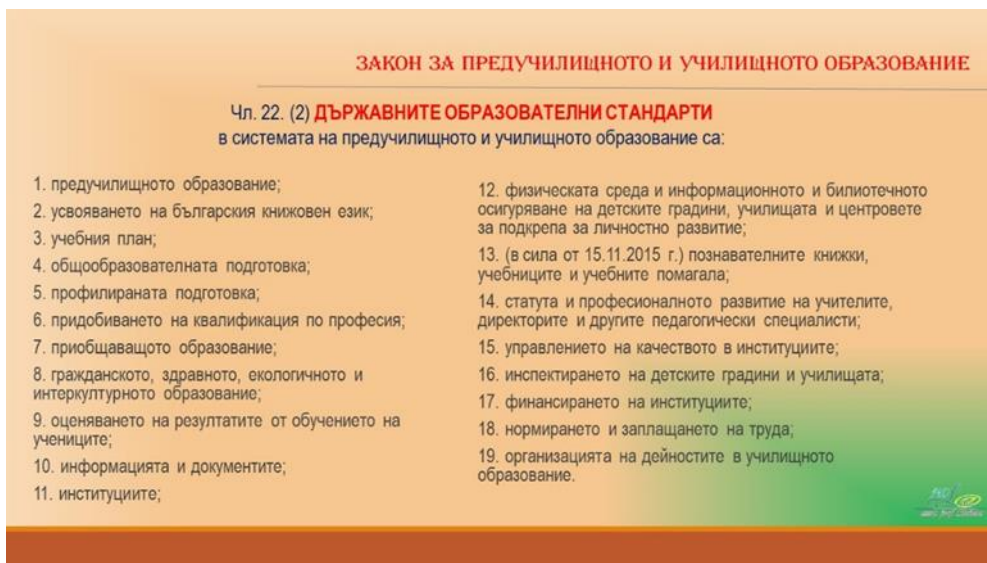
Макар компетентностният подход да се определя като предназначен за изграждане на „рамковата конструкция” (цел – резултат от образованието), същият определя и неговото съдържание.

Компетентностите не са вродени способности. Те се развиват чрез качествено учене, в подходяща педагогическа среда и чрез придобиване на сериозен практически опит. Свързват се основно с поведението на личността – не сами по себе си знания, умения и нагласи, а подходящи поведения, демонстрирани в конкретни учебни ситуации и необходими за постигането на резултати в конкретна дейност или при определена професионална роля.

В България концепцията за ключовите компетентности е залегнала в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и е последователно проведена в подзаконовата нормативна уредба. Общообразователната подготовка е пряко обвързана с придобиването на 8-те ключови компетентности от Рамката.

Законът за предучилищното и училищно образование посочва 19 държавни образователни стандарта (Фиг. 1. ЗПУО – Държавни образователни стандарти – Чл. 22, (2)).

Държавният образователен стандарт за общообразователна подготовка (№ 4.) определя очакваните резултати от обучението в края на всеки етап, по всеки учебен предмет под формата на компетентности, като се акцентува на ключовите компетентности. Именно Държавният образователен стандарт за общообразователна подготовка стандартизира очакванията какви знания, умения и нагласи са необходими на младия човек в България. При определянето на очакваните резултати като компетентности са търсени съответствия с различните международни изследвания – PIRLS, TIMSS, PISA, ICCS, които измерват придобити компетентности.

Фиг. 1. ЗПУО – Държавни образователни стандарти – Чл. 22, (2).

Международното изследване PISA (Programme for International Student Assessment) е насочено към измерване на постиженията на 15-годишните в три основни познавателни области – четивна, математическа и природонаучна грамотност. Целта на изследването е да се определи доколко учениците, в края на задължителното училищно образование, са формирали знанията и уменията, които ще им позволят успешно да се конкурират на трудовия пазар и ще бъдат предпоставка за пълноценна личностна и професионална реализация. Ключов елемент в PISA е разбирането, че компетентностите, които младите хора формират в училище, се отразяват върху способността им да продължат обучението си и да се интегрират успешно в обществото.

При поглед върху Държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка по Български език и литература (в конкретния случай) лесно може да се открие съответствието между заложените като очакван резултат от обучението и оценяваните от международното изследване компетентности. Съответствие има и между компетентностите, измервани с националните външни оценявания (НВО) и тези, от международните изследвания.

През последните години България беше в края на класациите на PISA и общественото мнение обвиняваше българското училище, че не дава подготовка „както едно време“. Разминаванията, според скромното ми мнение, произтичат от факта, че PISA и другите международни изследвания проучват наличието на компетентности, чието изграждане не беше заложено в предходните учебни програми, основани на знаниевия подход в обучението.

Настоящите учебни програми (по БЕЛ), изградени на принципа на компетентностния подход в образованието, би трябвало да докажат предимствата на последния за изграждането на умения за успешна реализация на пазара на труда и ще бъдат предпоставка за пълноценна личностна и професионална реализация.

Специфичната подготовка на учителите

Ориентацията към изграждане на компетентности би била смислена и ефективна, ако подпомага решаването на задачи в различни житейски ситуации. Ако в миналото подходите на обучението са били насочени преди всичко към енциклопедичност, защото образоваността се е измервала с обема на знанията, то при компетентностния подход образоваността се свързва със

способността на базата на придобитите знания да се демонстрират умения, да се решават проблеми с различна сложност и в непознати ситуации от ежедневието.

Това изисква осигуряване на реален практически контекст за целите на обучението и разработване на учебните задачи по начин, който стимулира критическото мислене, екипната работа, творчеството, предприемчивостта, емоционалната интелигентност, вземането на решения – умения, които са жизнено необходими през 21. век.

Целта на настоящия текст е да предложи визия за подготовката на студентите-бъдещи учители по Български език и литература с цел училищният литературнообразователен дискурс да работи не за създаване на литературнообразована личност, а на справяща се със себе си и света около себе си личност, която «да измерва своите лични цели и интереси с целите и интересите на обществото.

Международната стандартна класификация на образованието (ISCED), разработена от ЮНЕСКО през първата половина на 70-те години на миналия век (XX-ти), представя статистически данни за образованието – както в рамките на отделните страни, така и данни, съпоставими на международно равнище. ISCED-2011 обхваща степените и областите на образование; ISCED-F 2013 представя йерархичната структура на областите на образование и обучение. Основанието за класифициране на образователните програми и свързаните с тях квалификации по области на образование и обучение е съдържанието, изучавано в определена образователна програма (основното учебно съдържание на програмата я класифицира към една или друга област).

Международната стандартна класификация на професиите (ISCO-08) класифицира и групира информацията за заетостта. Нейната главна цел е да осигури основа за международното отчитане и сравняване на информацията за професиите и длъжностите. ISCO-08 използва два основни критерия за групиране на професиите: ниво на умение и ниво на специализация.

„Концепцията за специализация в ISCO-08 има известна прилика с областите на образование и обучение ISCED, въпреки че ISCO-08 и ISCED класифицират различни статистически единици, използвайки различни критерии. ISCED области на образование и обучение класифицира програми и квалификации в зависимост от тяхното съдържание, докато ISCO-08 класифицира професии на базата на ниво на умение и специализация. Следователно няма директна връзка между професиите и областите на образование, независимо че кореспондирането между двете класификации е очевидно.“⁵

Според националната Класификация на областите на образование и обучение – 2015 подготовката на учители е класифицирана в широката област 01 Образование, тясната област 011 Образование, детайлната област 0111 Науки за образованието, които включват: 0112 Подготовка на учители за предучилищното образование; 0113 Подготовка на учители, без предметна специализация⁶; 0114 Подготовка на учители с предметна специализация.⁷

Тук се класифицират програми и квалификации за подготовка на учители по специфични теоретични предмети - български език, математика, история, биология, физика, химия; учители по чужди езици; изкуства и занаяти; икономически предмети; музика; физическо възпитание;

⁵ Класификация на областите за образование и обучение (KOO-2015). [11] Достъпен на:

https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pages/KOO2015.pdf?fbclid=IwAR3AFhCGNvKMTKyq26TyOELdZEKTb5yjlXF6nFBItzs3oiYM8F-LJc_mPU

⁶ Програми и квалификации за подготовка на учители за началното образование подготовка на класни ръководители, помощник-учители; подготовка на учители на деца със специални образователни потребности; преподаване на възрастни (лица на 16 и повече години) в различни форми на обучение освен дневна - на основна езикова и математическа грамотност на родния им език.

⁷ Тук се класифицират програми и квалификации за **подготовка на учители по специфични теоретични предмети - български език**, математика, история, биология, физика, химия; **учители по чужди езици**; изкуства и занаяти; икономически предмети; музика; физическо възпитание; учители по технически предмети; учители по практика; работа и грижи за деца с увреждания; подготовка на инструктори за обучение на водачи на МПС; обучение на обучители.

учители по технически предмети; учители по практика; работа и грижи за деца с увреждания; подготовка на инструктори за обучение на водачи на МПС; обучение на обучители.

Изучаването на Български език и литература, т.н. филологическо образование, е класифицирано в: широка област 02 изкуства и хуманитарни науки; тясна област 023 Езици; детайлна област 0232 Български език, литература и лингвистика се дефинира като изучаване на езика, предназначено за носители на езика и свободно владеещи езика. Тази детайлна област включва изучаването на българската литература и лингвистика и НЕ е ЗАДЪЛЖИТЕЛНО да бъде включено изучаването на структурата и композицията на езика.

Според Националната класификация на професиите и длъжностите учителите и ... преподавателите във висшите училища се отнасят към клас 2 – специалисти, подклас 23 - преподаватели. Преподавателите преподават теорията и практиката на един или повече учебни предмети на различни образователни равнища, провеждат изследвания, подобряват или разработват концепции, теории и практически методи по отделни дисциплини, изготвят учебници и учебни помагала. Преподавателите изпълняват следните основни задачи: ръководят класове, курсове или групи на различно образователно ниво с образователна или квалификационна цел, включително частни уроци; провеждат програми за ограмотяване на възрастни; преподават и обучават лица със специални образователни потребности и/или хронични заболявания; разработват учебни планове и програми; инспектират и съветват относно методите на преподаване и помощни материали; участват във вземането на решения по организирането на учебната и свързаните с нея дейности във висшите и средните училища; провеждат научни изследвания по отделни предмети, насочени към усъвършенстване или развитие на концепции, теории или практически методи за приложение в промишлеността и други области; изготвят учебници и учебни помагала.

Според НКПД-2015 в единичната група 2330 Учители по общообразователна подготовка в средното образование (V-XII клас), са включени всички учители по общообразователна подготовка, дори ако преподават в училища за професионална подготовка или центрове за професионално обучение.

ISCO-08 и НКПД-2011 не се занимават с институцията, имаща право да обучава по съответната професия, продължителността на обучението и възможностите за реализация и растеж.

В началото на милениума, когато пишех докторската си теза, професията учител отсъстваше от Списъка на професиите за професионално образование и обучение. Липсва и в актуализирания такъв със Заповед № РД09-3574/21.12.2020 г. Според „Ред за разработване и поддържане на списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от ЗПОО“. Списъкът на професиите за професионално образование и обучение се разработва и актуализира в съответствие с: Класификацията на областите на образование и обучение – 2015 (КОО-2015); Международната стандартна класификация на образованието (ISCED-2013); Международната стандартна класификация на длъжностите (ISCO-08); Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД-2011). Според КОО-2015 учителите по Български език и литература са учители с предметна специализация (0114), което означава, че учебното съдържание на техните образователни програми (бакалавър и магистър) трябва да се вписва в детайлната област 0111 Науки за образованието, 0114 Подготовка на учители с предметна специализация.

В Република България учители с предметна специализация по Български език и литература, се подготвят в седем (7) държавни висши училища. По азбучен ред: Великотърновски университет, Пловдивски университет, Русенски университет, Софийски университет, Тракийски университет, Шуменски университет, Югозападен университет.

В тези висши училища учители по Български език и литература се обучават в: област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., спец. 1.3.3. Педагогика на обучението по български език и чужд език, спец. 1.3. Педагогика на обучението по български език и история и др. п.; област на висше

образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, спец. 2.1.1. Българска филология.

Припомням, че детайлната област, по своето съдържание обхваща учебни предмети, формиращи преобладаващата част (над 50%) от учебните кредити или от учебното време на учениците/студентите. Актуалните учебни планове на професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... и прилежащите им учебни програми, „вписват“ подготовката на учители по Български език и литература в детайлна област 0232 Български език, литература и лингвистика. Според скромното ми мнение, учебното съдържание на това професионално направление трябва да се вписва в детайлната област 0111 Науки за образованието, голямата група 0114 Подготовка на учители с предметна специализация, за да има синхрон между КОО-2015 и НКПД-2011 и най-вече у тези студенти да се изграждат и развиват компетентности, необходими за упражняване на учителската професия.

През учебните 2020-2021 г. и 2021-2022 г., 2022-2023 г. държавата субсидира университетите, подготвящи специалисти в това направление. Бяха приети и класирани всички кандидати – до запълване на местата. Висшите училища нямаха възможност за прилагане на какъвто и да е филтър – среден успех от диплома за средно образование, оценка от ДЗИ по Български език, проверка на комуникативни умения, документ за психично здраве, първоначална дигитална компетентност и т.н.

Би било редно да има Държавен образователен стандарт за общообразователна подготовка за научни направления и специалности, субсидирани от държавата. В отменените Единни държавни образователни изисквания имаше критерии за учебно съдържание за направление Филология, но липсваха такива за направление Педагогика на обучението по... Затова учебните планове на спец. Педагогика на обучението по български език и чужд език, например, се вписват в детайлна област 0231 Чужди езици и детайлна област 0232 Български език, литература и лингвистика и само 1/4 от учебното съдържание професионализира подготовката на студентите-бъдещи учители.

Промяна в подготовката на УЧИТЕЛИТЕ на БЪДЕЩЕТО

През 1973 г. американският психолог Дейвид Мак Клиланд, публикува статията си “По-добре тестване на компетенции, отколкото на интелигентност”. Прилагайки различни тестове в подбора на персонал, Мак Клиланд стига до извода, че коефициентът на интелигентност по никакъв начин не може да гарантира доколко човек ще бъде успешен на своята позиция. Публикацията предизвиква обществен интерес и психологът е нает от Държавния департамент на САЩ, за да подобри селекцията на кандидати за различни постове. Психологът създава техниката “поведенческо интервю”, чрез която диференцира посредствените от отличните изпълнители. Характеристиките, които отличават отличните изпълнители, психологът нарича “компетенции”. Вече бяха цитирани няколко дефиниции за компетенции/компетентности. За Мак Клиланд и екипа му, компетенциите са устойчиви отличителни личностни черти и характеристики, които определят изпълнението. Така се полагат основите на създаване на компетентностни модели, които, през XXI век заменят професиограмите. Компетентностния модел на професията учител е система от академични, педагогически, комуникативни и административни компетентности.

„Студентите – бъдещи учители трябва да си осигурят базисна подготовка, която хармонизира културни, научни и технологични съдържания и насърчава самооценката, творчеството, инициативата и предприемчивостта; да придобият лични качества за насърчаване на ученето през целия живот, както и социални умения отнасящи се до лидерство, вземане на решение, работа в екип, управление на ситуации с висока степен на неяснота и сложност и др.; да изградят у себе си граждански добродетели и гражданско участие.“⁸ студентите сами трябва да си осигурят изброените неща, защото при ученето в действие, базирано на компетентностния

---

⁸ Лечева, Г.

подход, обучаваните студенти се заменят с обучаващи се бъдещи специалисти. За тази цел те трябва да имат правото на избор – от кого, къде и кога да събират знания, къде и как да организират практическите си занимания; да имат правото да решават какво знаят и какво искат да научат за практикуването на тази професия.

За тази цел трябва да се вземат еднакви или сходни класификационни решения – Министерство на образованието и науката трябва да организира екип от експерти, които да изготвят ГЪВКАВИ държавни образователни стандарти за учебно съдържание – за педагогическите специалности, подготвящи специалисти в група 0114 Подготовка на учители с предметна специализация.

Както беше посочено по-горе, основанието за класифициране на образователните програми и свързаните с тях квалификации в ISCED-2011 и КОО-2015 е съдържанието, което обхваща учебни предмети, формиращи преобладаващата част (над 50%) от учебните кредити (учебното време). Това съдържание трябва да бъде синхронизирано с критериите за подготовка на учители с предметна специализация (НКПД-2011).

Гъвките държавни образователни стандарти за учебно съдържание трябва да надграждат ДОС за общообразователна подготовка и да са синхронизирани с Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот .

Следващата стъпка в трансформацията на професионалната подготовка на студентите-бъдещи учители е изготвянето на типов учебен план за всички специалности от научно направление 1.3. Педагогика на обучението по... В по-голямата си част специалностите в това направление са хибридни. Типовият учебен план трябва да дава възможност за интегриране и комбиниране на специалности в този хибрид – по желание на студентите, и в зависимост от нуждите на пазара на труда, като се избягва тромата процедура по откриване на нова специалност в системата на висшето образование!

Типовият учебен план трябва да е насочен към професионализацията в подготовката на бъдещите учители. Теоретичната подготовка трябва да надгражда изучаваното в средното училище и ... трябва да се редуцира количествено.

Не е необходимо бъдещият учител по Български език и литература да познава в подробности развитието на националната ни и световни литератури; да изучава структурата и композицията на българския език и изучавания чужд такъв. Той не се е записал да учи Филология! Още повече че ISCED-2011 и ISCED-F 2013 регламентират редуцирано откъм теория учебно съдържание.

У студентите-бъдещи учители трябва да бъдат изградени компетенции за интегрирано междупредметно взаимодействие; учебните задачи, които им се поставят, трябва да стимулират критичното им мислене, екипната работа, творчеството, предприемчивостта, Емоционалната интелигентност, за да могат да вземат решения за действие в различни нестандартни ситуации (които се случват по няколко за един учебен час); стажант-учителите трябва да умеят да предизвикат интерес у хората край себе си, да генерират връзки между писаното слово и другите изкуства, между словото и различните картини на свят, в които ще живеят бъдещите им ученици.

Карантината заради COVID-19 принуди висшите училища да изпълнят със съдържание платформите си за асинхронно дистанционно обучение. Във виртуалното пространство е „складирана“ огромна база данни с Е-лекции. След трудното, но уверено навлизане на компетентностния подход във висшето образование, обяснителното преподаване под формата на лекция (била тя и атрактивна чрез използването на технологии) е губене на учебно време.

В рамките на лесно достижимото е електронно базираната информация (WEB-базираните курсове, качените в университетските платформи, учебници, полагала, сборници с тестове и др. подобни) да се превърнат в национална база данни със свободен достъп. Студентите да избират кой курс лекции е най-информативен и атрактивен. Тази база данни да е основа за проектно базирано обучение, чието учебно съдържание да е синхронизирано с Държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка по съответния учебен предмет.

Освобождаването на учебно време ще даде възможност подготовката на студентите-бъдещи учители да премине към европейската формула 2+2+2 (2 год. - бакалавър, 2 год. магистър, 2 години – ОНС „Доктор“).

През тези 2 години студентите ще са в училище на принципа на дуалното обучение. Системата я има. Защо да не я използваме в още една посока!

За контакт с автора:

доц. д-р Галина (Лина) Лечева

e-mail: glecheva@uni-ruse.bg

<https://sites.google.com/site/linalecheva/>